

Een eindje om met Het Drentse Landschap

Bertus Boivin / Eric van der Bilt /
Roelof Huisman

13

Fietstocht

Hondsrug,
Hunzedal en
hunebedden

Hondsrug, Hunzedal en hunebedden

Mocht het predicaat 'een fietstocht vol afwisseling' ooit ergens terecht opgeplakt zijn, dan is het wel op deze route vanuit Borger langs de oude dorpen Bronneger, Drouwen, Gasselte, Buinen, Exloo en Odoorn. Onderweg heeft u prachtige vergezichten over het beekdal van de Hunze en zijn bronriviertjes het Voorste en Achterste Diep. U ziet de Hondsrug als een glooiende lijn langs de westelijke horizon en vanaf de uitkijktoren Poolshoogte bekijkt u de Staatsbossen eens vanaf een geheel andere kant. U komt over hoge essen, over de heide, door het bos. U fietst langs aardappelakkers waar geen eind aan lijkt te komen. Onderweg rijdt u langs kleine weilandjes, afgelegen boerderijen, stille dorpjes en bedrijvige dorpscentra. Plus dat de tocht u vandaag langs maar liefst éénvijfde deel van de Drentse hunebedden en het Lofarproject voert!

1 Vanaf de parkeerplaats van het Hunebedcentrum gaat u naar de ingang van het centrum en vervolgens richting Kenniscentrum. Daar langs bereikt u de straat en gaat u rechtsaf.

Vanaf de weg over de flanken van de Hondsrug heeft u prachtige vergezichten het Hunzedal in. In de verte ligt de zandrug tussen Voorste en Achterste Diep waarop in de vroege middeleeuwen het dorp Buinen ontstond.

2 In Bronneger slaat u linksaf richting Hunebed. De weg wordt een zandpad met fietspad.

Rechts van het fietspad liggen de vijf hunebedden van Bronneger op een rijtje: D25, D24, D23, D22 en D21. De laatste ligt het mooiste van allemaal aan de rand van de Zuideresch van Drouwen, een met recht eerbiedwaardige plek.

3 Aan het eind van het fietspad slaat u rechtsaf.

Zo'n 50 meter naar links staat als een maantje op zijn rug het beeld 'Gewichtheffer' van Ton Kalle. Verderop tijdens de route komt u nog twee van deze nieuwe monumenten van zwerfstenen tegen die door onze stichting worden beheerd.

4 In Drouwen gaat u linksaf.

5 Na de flauwe bocht neemt u linksaf de Schoolstraat. Hierna moet u op de eerste driesprong weer links.

6 Op de volgende wegsplitsing gaat u rechtdoor en aan het eind rechtsaf het fietspad op langs de doorgaande weg richting Gasselte.

Als u de hunebedden D19 en D20 wilt bekijken, gaat u na 100 meter linksaf richting Grollo, de Steenhoopsweg. U ziet ze na zo'n 350 meter aan de linkerkant van de weg.

7 Rechts van het fietspad richting Gasselte ligt de grote zandverstuiving Drouwenerzand, een van de terreinen van Het Drentse Landschap.

Het is moeilijk voor te stellen dat de reizigers in vroeger tijden opzagen tegen de tocht van Borger naar Gasselte. Ze moesten door een destijds zeer onherbergzaam gebied met hoge zandduinen. Een eeuw geleden werden de duinen 'vastgelegd' door dennen aan te planten. Een deel van het Drouwenerzand is nog steeds een imposante zandverstuiving.

Startpunt Hunebedcentrum, Bronnegerstraat 12, 9531 TG Borger, www.hunebedcentrum.nl.

Lengte route Circa 45 km. U kunt de route inkorten in Buinen (van punt 13 naar 34) en in Exloo (van punt 18 naar 29).

Benodigde tijd 4 à 5 uur.

Openbaar vervoer Buslijn Assen-Stadskanaal of de Qliner Emmen-Groningen. In Borger uitstappen bij de centrale bushalte Rotonde naast de hervormde kerk. Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292.

Fietsverhuur Egbert Egberts Rijwielen, Hoofdstraat 63a, 9531 AC Borger, (0599) 23 423 24, info@egbertegberts.nl.

foto's: Hans Dekker

8 In Gasselte neemt u na het kerkhof de eerste weg rechts. De weg heet Achter de Brinken. Deze blijven volgen. De straatnaam verandert in Hoogte der Heide. Even later gaat u rechtsaf richting camping Horstmansbos.

9 Ga aan het eind van de weg rechtsaf. Blijf bij paddestoel 02962/001 de klinkerweg volgen. Vanaf hier in het gebied De Branden tot aan de Zoersche Landen bij Exloo fietst u langs de westrand van het Hunzedal. Sinds de jaren negentig is Het Drentse Landschap in het Hunzedal actief met natuurontwikkeling en bezit er inmiddels al meer dan 1000 hectare voormalige landbouwgrond. De Hunze krijgt de oude meanders terug en mag weer buiten zijn oevers treden. Het Hunzedal wordt een gebied met uitgestrekte moerassen, ruige groene vlaktes en moerasbossen.

10 Op de viersprong moet u rechtdoor richting Bronneger. Ook op de volgende kruising bij paddestoel 24883/001 gaat u rechtdoor richting brug. Bij het graven van het Kanaal Buinen-Schoonoord vanuit het Oranjekanaal in de jaren twintig van de vorige eeuw werd gebruikgemaakt van het beekdal van het Voorste Diep. Er was een 'omweg' van meer dan vijf kilometer nodig om het dorp Buinen te bereiken met een minimum aan sluizen...

11 Vóór de brug gaat u rechtsaf. Het pad wordt een fietspad. U gaat linksaf het bruggetje over. De houten fietsbrug is gebouwd op de stenen peilers van de spoorbrug van de Noordooster-Lokaalspoorweg. Deze legde in 1905 de spoorlijn Emmen-Stadskanaal aan. Tot in Buinen fietst u over het tracé van de oude spoorlijn.

12 Steek na de brug het weggetje en het fietspad over en neem het smalle schelpenpaadje recht voor u. Blijf het paadje volgen totdat het in Buinen aankomt. Hier rechtsaf de weg nemen langs het plaatsnaambord Buinen.

13 Aan het eind van de weg midden in het dorp gaat u linksaf richting Exloo.

14 Vlak voor het viaduct neemt u het links van de weg gelegen fietspad.

15 Na het bord Einde fietspad gaat u linksaf het asfaltweggetje in. Neem vervolgens de eerste weg rechts. (Hier begint het lange rechte gedeelte van de fietstocht, in totaal zo'n zes kilometer. Een alternatief is om na het bord Einde fietspad de straat over te steken en langs de doorgaande weg verder richting Exloo te rijden. Nadeel hiervan is dat u de weg met veel auto's moet delen.)

U fietst door het stroomdal van het Achterste Diep. De komende jaren zal het gebied veranderen in groot, open en nat gebied. Dit wordt onder andere mogelijk door het feit dat hier het zogeheten Lofar-project gerealiseerd wordt: een verzameling van enkele duizenden kleine antennes die samen één supertelescoop vormen, zie de informatiepanelen onderweg.

16 Aan het eind van de weg gaat u rechtsaf de geasfalteerde weg op. Even later neemt u linksaf een klinkerweg.

17 Ga aan het eind van de weg rechtsaf het fietspad op. Vervolg uw weg rechtdoor. U rijdt het dorp Exloo binnen.

18 In het dorp aangekomen gaat u direct na de eerste (flauwe) bocht linksaf. Neem even later het naastgelegen smalle fietspad. Rechts van het fietspad ligt aan de rand van het dorp een gerestaureerde grafheuvel.

19 Op de kruising van zandpaden blijft u het fietspaadje rechtdoor volgen. Even later komt u op de doorgaande weg uit. Hier slaat u linksaf en direct weer links richting Valthe (paddestoel 21544).

20 Vóór het plaatsnaambord Einde Exloo neemt u schuin links het zandpad. Hou vóór het bos links aan. Dit pad blijft u volgen langs de bosrand naar rechts.

21 U komt op een verhard fietspad uit bij een beeld van drie zwerfkeien. Hier moet u rechtsaf. Het beeld heet 'Mental map'. Het is gemaakt door Petra Boshart die er zelf over schreef: 'Het leven zelf is een reis door het geestelijk labyrint'. In de eerste bocht ziet u links hunebed D31 liggen, of beter gezegd: de restanten van een hunebed. De bekende archeoloog prof. Van Giffen schreef er in 1918 al over dat het hunebed 'in treurigen staat' verkeerde en in de negentiende eeuw door schatgravers 'tot onherkenbaar wordens toe vernield' was.

22 Aan het eind van het fietspad gaat u rechtsaf en vervolgens moet u bij paddestoel 20919 linksaf.

23 Steek aan het eind van het fietspad de weg over en neem het fietspad linksaf richting Odoorn.

24 In Odoorn houdt het fietspad op en fietst u over de straat verder.

Even linksaf ziet u bij de kerktoeren van Odoorn dat men in de middeleeuwen zwerfkeien gebruikte om het metselwerk een stevige basis te verschaffen.

25 Bij de ANWB-wegwijzer moet u even rechtsaf en direct weer links richting Schapenpark (Schaapstreek). U passeert paddenstoel 23330 en gaat op het fietspad verder richting Odoornerven. Dit fietspad moet u blijven volgen. Na het viaduct rechts aanhouden.

U bent in de Staatsbossen van de Boswachterij Odoorn aangekomen. Ze werden in de jaren dertig door werklozen in het kader van de Werkverschaffing op het Odoornerveld aangelegd.

26 Aan het eind van het fietspad gaat u bij paddenstoel 23329 rechtsaf richting Borger.

Links van het pad ligt de enorme 'Ode aan de zon' van kunstenaar Rob Schreefel.

27 Aan het eind van het fietspad gaat u bij paddenstoel 23328 rechtsaf richting Borger.

Rechts van het fietspad liggen de uitkijktoren Poolshoogte en een gezellige uitspanning. Een uitgelezen kans om een blik over de Staatsbossen te werpen en even op adem te komen voor het laatste deel van de tocht!

28 Bij ANWB-wegwijzer 14658/2 moet u rechtdoor richting Buinen. Vervolgens steekt u de doorgaande weg over. Het fietspad slingert door het bos.

29 Aan het eind van het fietspad neemt u het fietspad aan de overkant van de verharde weg linksaf. Hou nog steeds de richting Buinen aan.

Voor een bezoek aan het een paar honderd meter verderop gelegen hunebed D 30 neemt u het fietspad linksaf langs de verharde weg.

30 Op de splitsing van fietspaden bij paddenstoel 21546 moet u rechtsaf richting Buinen.

Een veldkei herinnert aan het feit dat hier ter gelegenheid van de geboorte van prinses Beatrix op 31 januari 1938 de eerste boom in dit deel van de Staatsbossen werd geplant.

De oude Bosweg is geplaveid met veldkeitjes. Stelt u zich voor: stuk voor stuk opgeraapt bij het ontginnen van het veld en tot straat gemaakt...

31 Aan het eind van dit lange rechte fietspad gaat u linksaf.

32 Op de viersprong met twee zandpaden moet u bij paddenstoel 20727/0001 rechtsaf. Vervolgens gaat u op de drievorsprong linksaf en steekt u de drukke N374 over.

33 Aan het eind van de weg slaat u rechtsaf Buinen in.

Meer informatie op internet

Als voorbereiding op deze fietsroute of als naslagwerk na afloop kunnen twee sites u goede diensten bewijzen.

- Sinds jaar en dag is www.hunebedden.nl van Hans Meijer dé site over hunebedden in Drenthe en elders. Naast algemene informatie kunt u op de site vanuit de kaart van Drenthe de hunebedden stuk voor stuk aanklikken en krijgt u alle details ter plekke in beeld, waaronder de prachtige foto's die prof. Van Giffen voor de oorlog van de hunebedden maakte in een nog onwezenlijk leeg Drents landschap.
- Op www.artinstone.nl vindt u achtergrondinformatie over de eigentijdse beelden van zwerfkeien in Drenthe. Onderweg tijdens deze fietstocht komt u langs drie van deze opmerkelijke beelden. Op de site staat informatie over de beelden, de kunstenaars en hun ideeën erachter.

34 In de bocht ligt aan de linkerkant van de weg een dikke steen. Direct hierna gaat u linksaf (Hoofdstraat 3 en 5) de es op.

Tot de ruilverkaveling in de jaren zestig was de Noorderesch van Buinen – evenals de Zuideresch waar u vóór de N374 overheen kwam – nog verdeeld in tientallen akkertjes. Het uitzicht vanaf de es is fantastisch dankzij de voor Drentse begrippen enorme hoogteverschillen.

35 Waar de verharde weg een zandpad wordt, neemt u het fietspad.

36 Aan het eind van het fietspad gaat u rechtsaf een volgend fietspad op. Na zo'n 150 meter neemt u een schelpenfietspaadje linksaf. Het brengt u over een brug bij de sluis.

37 Aan het eind van het fietspad gaat u linksaf de klinkerweg op. De weg brengt u naar de parkeerplaats van het Hunebedcentrum waar u gestart bent.

En als u vanaf de parkeerplaats nog even naar hunebed D27 loopt – met een lengte van 22,5 meter het grootste hunebed van Nederland! – heeft u vandaag maar liefst tien hunebedden gezien...

foto: Bertus Bovijn

